

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЦЕНТР ПРОБЛЕМ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРАВА
КАФЕДРА ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

*Тези доповідей учасників
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(26 жовтня 2018 року)*

Київ, 2018

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Юридичний факультет
Центр проблем імплементації європейського соціального права
Кафедра трудового права та права соціального забезпечення
Рада молодих вчених юридичного факультету

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Тези доповідей учасників
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(26 жовтня 2018 року)

За редакцією:

**доктора юридичних наук, професора,
академіка НАПрН України
М.І. Іншина**

**кандидата юридичних наук
І.С. Сахарук**

УДК 349.2 (477) (043.2)

П 78

П 78 Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів: тези допов. учасн. II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 жовтня 2018 р.) / за ред. проф. М. І. Іншина, к.ю.н. І. С. Сахарук. – Київ : ФОП Маслаков, 2018. – 191 с.

ISBN 978-617-7625-74-1

Укладачі:

А.В. Іваницький, А.І. Мотрич

У збірнику вміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню соціальної безпеки та соціальної політики, актуальним науковим і практичним проблемам реформування трудового та соціально-забезпечувального законодавства в контексті соціальної безпеки. Для фахівців, які працюють у вищезазначеній галузі, науковців, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів і студентів.

Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

ISBN 978-617-7625-74-1

© Центр проблем імплементації
європейського соціального права, 2018

© Колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

Теорія соціальної безпеки в контексті соціальної політики держави	8
Амелічева Лілія Петрівна КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЩОДО СИСТЕМ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ГІДНОЇ ПРАЦІ В НАУЦІ ТРУДОВОГО ПРАВА.....	8
Бригадир Іван Васильович ЩОДО ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	12
Вишновецька Світлана Василівна ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	14
Коваленко Руслан Іванович ВПЛИВ ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	17
Кравчук Ганна Вікторівна, Гончаренко Оксана Григорівна, Доній Наталія Євгеніївна ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБАМ, ЗВІЛЬНЕНИМ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	20
Кузьменко Галина Валентинівна ЩОДО РОЗУМІННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	22
Мельник Володимир Петрович СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	28
Мельник Костянтин Юрійович НАЛЕЖНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ПРАЦЮ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У ДЕРЖАВІ	31
Новак Ірина Миколаївна КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	34
Новікова Ольга Федорівна, Сидорчук Орестлава Григорівна КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	38
Панькова Оксана Володимирівна, Шастун Анна Дмитрівна ОЦІНКА РОЛІ ПРАЦІ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	41
Смолярова Марина Леонідівна СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПРАВОПОРЯДКУ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	45
Сіньова Людмила Миколаївна КОНСОЛІДАЦІЯ ЯК ОСНОВА ІНТЕГРАЦІЙНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	47

прокурора та інших працівників органів прокуратури, в ньому є окремі норми щодо заходів соціального захисту прокурора і матеріально-побутове забезпечення та соціальний захист працівників органів прокуратури [5]. Очевидно, що законодавець одні й ті ж заходи у законі називає соціальним захистом, а в другому соціальному забезпеченням. Тому можна констатувати про не визначеність позиції законодавця з цього питання.

Отже, для забезпечення соціальної безпеки суспільства держава повинна проводити ефективну соціальну політику. У центрі соціальної політики завжди повинні задовольнятися соціальні потреби та інтереси людини, що є обов'язковим фактором сталого розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Про національну безпеку України: Закон України від 20.07.2018 р. № 2469-VIII // Офіційний вісник України. – 2018. – № 55. – Ст. 1903.
2. Панов М., Тихий В. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми) // Вісник Академії правових наук України. – 2000. – № 3. – С. 12-16.
3. Сташків Б.І. Соціальна безпека як інститут права соціального захисту населення. // Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Випуск 30. – О: Юридична література. – 2007. – С. 32-36.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
5. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2-3. – Ст.12.

Сіньова Людмила Миколаївна

*кандидат юридичних наук, асистент кафедри
трудового права та права соціального забезпечення
юридичного факультету*

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

КОНСОЛІДАЦІЯ ЯК ОСНОВА ІНТЕГРАЦІЙНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що основний напрямок державної політики в реформуванні суспільних відносин в Україні є європейська інтеграція, тобто досягнення європейських міжнародно-правових стандартів у всіх сферах суспільного життя [1; с. 51].

Консолідація – спосіб (форма) систематизації, який полягає в об'єднанні кількох нормативно-правових актів, що діють в одній і тій самій сфері суспільних відносин, в єдиний нормативно-правовий акт, як правило, без зміни змісту. Інакше: консолідація виражається в підготовці і прийнятті укрупнених актів на основі об'єднання норм розрізаних актів, виданих з одного питання. Вона використовується там, де відсутня можливість

кодифікації; є уніфікацією нормативних актів; усуває їх численність; позбавляє їх надмірної роздробленості; сприяє об'єднанню загальних положень поточної правотворчості в родинні групи; є проміжною ланкою між поточною правотворчістю і кодифікацією. Результатом консолідації нормативного матеріалу є видання Зводу законів. Історії законодавства відомий Звід законів Юстиніана. Є й вітчизняна практика їх створення: Збори місцевих законів західних губерній – в Україні ХІХ ст., Звід законів Російської Імперії в 16-ти томах, Звід законів СРСР. Останнім часом консолідовані збірники законів набули популярності в країнах Заходу: Звід законів США, Зібрання федерального права ФРН та ін. [1; с. 17]. Будь-яка галузь права ефективна за умов узгодженості законодавства. Особливості соціальної політики в державі втілюються в законодавстві.

Метою консолідації є збір у єдине ціле нормативно-правових актів різної юридичної сили і прийняття їх в єдиний консолідований акт за предметом регулювання [2; с. 6]. Основним позитивом під час проведення консолідації є здійснення внутрішнього опрацювання приписів для того, щоб усі норми були викладені єдиним стилем; використовувалася уніфікована термінологія; усунути суперечності, повтори; виправити застарілу термінологію; норми, близькі за змістом, об'єднати в одну статтю. Як слушно наголошує Ю. В. Васільєва, консолідація у сфері соціального забезпечення дає змогу мінімізувати можливі помилки, яких неможливо уникнути за такої масштабної роботи як кодифікація [3; с. 33]. Консолідація є зведенням у єдиний нормативно-правовий акт декількох актів, що регулюють певну сферу суспільних відносин без зміни їх змісту. З наведеного визначення випливають такі ознаки консолідації: по-перше, вона завжди є офіційною систематизацією, що здійснюється виключно в межах нормотворчої діяльності; по-друге, нові норми права внаслідок її здійснення не з'являються, втручання в тексти нормативно-правових актів можливе лише на рівні редакційної правки; по-третє, результатом консолідації є видання нового нормативно-правового акта; по-четверте, з моменту набуття чинності консолідованим нормативно-правовим актом втрачають чинність попередні акти, що входять до його складу [4; с. 320].

Соціальна політика тоді є консолідуючою, коли за її допомогою вирішуються соціальні проблеми. Соціальна проблема – це суперечність, яка виникає в процесі функціонування й розвитку суспільства, його підсистем, сфер; комплекс питань, які вимагають вирішення засобами соціального управління. Соціальні проблеми діляться: на локальні (торкаються окремих соціальних аспектів суспільного життя на рівні індивіда, соціальної групи); на ті, що виникають на рівні суспільних інститутів; на ті, котрі вимагають структурних перетворень суспільної системи в цілому [5; с. 8]. Практика систематизації законодавства шляхом консолідації нормативно-правових актів є поширеною в багатьох країнах. Саме консолідованими, а не кодифікованими актами є, наприклад, Соціальний кодекс Німеччини, французькі Кодекс про працю, Кодекс ощадних кас, Дорожній,

Сільськогосподарській, Податковий кодекси, Звід законів США, англійські консолідовані статuti. В Україні консолідація нормативно-правових актів не практикується, наслідком чого є громіздкість вітчизняного законодавчого масиву, повторюваність у ньому низки положень у різних актах [4; с. 320].

Соціологічні дослідження, проведені соціологами останніми роками, фіксують в українському суспільстві низьку оцінку громадянської ідентичності, амбівалентність політичних уподобань, низький рівень довіри до влади, тенденцію ізоляціонізму серед окремих етносів, низький рівень задоволеності життям [6; с. 445-459], що гальмує процес національної консолідації. Слід відзначити особливу роль міжнародних організацій в забезпеченні національної консолідації суспільства.

Реалізація політичної, культурної і соціальної єдності українського суспільства передбачає пошук моделі консолідації, яка б базувалася на демократичних цінностях і відповідала очікуванням громадян. Корегування вектора соціального й етнополітичного розвитку суспільства до більш консенсусних європейських варіантів розвитку передбачає використання ресурсу міжнародних організацій, здатних підвищити консенсус і злагоду [7; с. 68].

Втілюється соціальна політика через соціальні програми, у тому числі державні. Соціальна програма – це зміст і план діяльності з викладенням основних цілей і завдань вирішення соціальних проблем, характера заходів, уточнення терміну виконання й визначення учасників процесів та їх рольових функцій. Типологія соціальних програм до цього часу є неусталеною, вони різняться залежно від соціальних проблем, що підлягають вирішенню, від термінів реалізації тощо. Соціальні програми відіграють консолідуючу роль тільки за умови, якщо правильно визначені пріоритети соціальної політики. Пріоритети соціальної політики – це базові напрями цільових дій, орієнтованих на вирішення найбільш значущих соціальних проблем у конкретному просторово-часовому вимірі. Такі пріоритети зазвичай розробляються для окремих сфер життєдіяльності суспільства: у сфері зайнятості; у сфері політики доходів; у сфері соціального захисту населення; у сфері охорони здоров'я населення; у сфері охорони навколишнього середовища; у сфері формування соціокультурного середовища; для розвитку комплексу галузей соціального обслуговування населення. Існують кілька типів подій, настання яких має захищатися відповідними соціальними програмами: старість, інвалідність або втрата годувальника; хвороба або пологи; нещасний випадок на виробництві, професійне захворювання; безробіття; збіднілість; нужденність сімей з дітьми; втрати (моральні та фізичні) через стихійне лихо або катастрофу. При розробці соціальних програм особливого значення набувають такі моменти: логіка розробки соціальної програми; специфічні методологічні принципи та підходи; системи показників, що використовуються в процесі розробки й виражають завдання та цілі соціальних програм [7; с. 70]. Таким чином, зобов'язання Міжнародної організації праці сприяти прийняттю країнами програм, які

мають за мету підвищення життєвого рівня, благополуччя, соціального забезпечення та багато іншого поліпшення в різних сферах суспільного життя.

Систематизація законодавства України у сфері соціального забезпечення покликана не тільки навести порядок у нормативно-правовому забезпеченні системи, а й підвищити його якість відповідно до існуючого політичного та соціально-економічного становища і європейських стандартів. Однією з умов ефективною та якісною реалізації цього завдання має бути запровадження нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері соціального забезпечення. Зрозуміло, що Закони України, які регламентують суспільні відносини у сфері соціального забезпечення, не можуть бути рівнозначними за своїм суспільним значенням, важливістю, обсягом, але обов'язковими вимогами до кожного з них мають бути чіткість, правова обґрунтованість, узгодженість з Конституцією та іншими правовими актами, максимальна короткість і доступність для розуміння не тільки фахівцями, а всіма громадянами України. Лише при дотриманні зазначених вимог вони можуть виконуватися як посадовими особами, так і громадянами, а за порушення або невиконання їх можуть передбачатися адміністративні або кримінальні заходи відповідальності.

Одним з пріоритетних напрямів удосконалення законодавства про соціальний захист в Україні є систематизація чинної нормативно-правової бази, оскільки правові акти, що регламентують соціальний захист громадян, приймаються безсистемно, хаотично. Відсутня єдність у підходах до законодавчого забезпечення щодо соціального захисту. Ці обставини зумовлюють необхідність комплексного системного підходу до удосконалення нормативно-правової бази галузі. Слід наголосити, що за роки незалежності України в соціально-забезпечувальній сфері було прийнято багато законів, але на нашу думку, значний масив законодавства, яке регламентує соціально-забезпечувальні відносини, не сприяє створенню умов для ефективною соціальною політики. Консолідація та інкорпорація нормативно-правових актів є проміжними етапами систематизації законодавства України у сфері соціального забезпечення, які слід проводити системно, і лише після їх проведення поступово відмінити застарілі та недосконалі діючі нормативно-правові акти, переважно підзаконні. Відповідно, виникла нагальна потреба кодифікації законодавства України про соціальний захист шляхом створення Соціального кодексу України, який зможе комплексно врегулювати всі аспекти соціального забезпечення.

Соціальний кодекс України покликаний створити єдину державну систему соціального забезпечення, а також вирішити наступні завдання в цій сфері: закріплення соціальних прав громадян; кодифікація чинного законодавства; усунення колізій між різними законодавчими актами; забезпечення взаємозв'язку з актами інших галузей законодавства; врегулювання максимально можливою кількістю нормативно-правових положень у законах, норми яких є нормами прямої дії; усунення

декларативності в регулюванні відносин соціального забезпечення; впорядкування існуючих видів соціального забезпечення без встановлення нових видів (зادля уникнення збільшення витрат на його фінансування з бюджетів усіх рівнів) та збереження всіх нині чинних соціальних пільг; трансформація окремих соціальних пільг у грошові виплати (пенсії, допомоги, компенсації, субсидії, позики) та соціальне обслуговування (соціальні послуги та соціальну допомогу); закріплення фінансування соціального забезпечення за тим рівнем бюджетної системи, на якому було прийнято рішення про його встановлення; встановлення фінансування професійних пільг і гарантій працівникам за рахунок коштів роботодавців, органів державної влади та місцевого самоврядування, що виділяються на їх утримання з відповідних бюджетів; досягнення максимальної прозорості в реалізації права громадян на соціальне забезпечення; вдосконалення соціального законодавства на підставі узагальнення практики його застосування [8]. 10 листопада 2016 року в Стразбурзі був підписаний Європейський кодекс соціального забезпечення. Таким чином, підписавши Європейський кодекс соціального забезпечення, Україна, як член Ради Європи, підтвердила рішучість дотримуватися своїх зобов'язань, взятих до цієї Організації, а саме принципів демократії, верховенства права та захисту прав людини. Європейський кодекс є орієнтиром європейської моделі соціального забезпечення, заснованої на соціальній справедливості. Підписання Кодексу підтверджує, що Уряд України спрямовує свої зусилля на повну адаптацію національного законодавства у соціальній сфері до європейських стандартів, визначених багатосторонніми міжнародними інструментами Ради Європи, якими є Європейська соціальна хартія (переглянута) та Європейський кодекс соціального забезпечення [9]. Також було зазначено, що Уряд України здійснює рішучі реформи у соціально-правовій сфері з метою забезпечення соціальних прав громадян, гарантованих Європейською соціальною хартією (переглянутою), стороною якої Україна є з 2007 року. Саме ст. 12 Хартії визначено, що сторони зобов'язуються «підтримувати систему соціального забезпечення на задовільному рівні, принаймні на такому, який дорівнює рівню, необхідному для ратифікації Європейського кодексу соціального забезпечення» [10].

Таким чином, ефективними напрямками реалізації консолідуючої функції має стати впорядкування законодавства шляхом його кодифікації як найвищої форми систематизації. Це сприятиме захисту прав і свобод населення в соціально-захисній сфері, яке відповідатиме вимогам Європейського Союзу і узгоджуватиме суспільні інтереси щодо захисту прав соціально вразливих верств населення.

Список використаних джерел:

1. Ціборовський О.М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О.М.Ціборовський, С.В.Істомін, В.М.Сорока. – К., 2011. – 72 с.

2. Меленко С. Г. Консолідація як вид систематизації нормативно-правових актів / С. Г. Меленко: автореф. ... канд. юрид. наук; за спец. 12.00.01. – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень. – К.: 2002. – 18 с.

3. Васильєва Ю. В. Кодификация российского законодательства о социальном обеспечении : теоретические и практические проблемы : дисс. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. / Васильєва Ю. В. – М., 2010. – 443 с.

4. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. – Харків: Право, 2010. – 584 с.

5. Социальная политика: Энциклопедический словарь / Под общ. ред. Н.А.Волгина. – М.: Академический проект, 2005. – 688 с.

6. Паніна Н. Національна толерантність, національний ізоляціонізм та ксенофобія в Україні // Україна-2002. Моніторинг соціальних змін / За ред. В. Ворони, М. Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2002. – С. 445-459.

7. Хижняк Л.М. Роль міжнародної організації у національній консолідації // Політичні науки. Правознавство. Наукові праці. Том 69. Випуск 56 - С. 68-72 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npchdu/Politology/2007_56/56-12.pdf

8. Концепція соціального кодексу України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.psv.org.ua/arts/suspilstvo/view-941.html>

9. Підписано Європейський кодекс соціального забезпечення // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hrliga.com/index.php?module=news&op=view&id=15210>

10. Павло Розенко від імені України підписав Європейський кодекс соціального забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=249475569

Тищенко Олена Володимирівна

*доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри
трудового права та права соціального забезпечення
юридичного факультету*

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЕФЕКТИВНЕ СОЦІАЛЬНО-ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

На підставі аналізу сучасних проблем формування національного соціально-забезпечувального законодавства слід констатувати, що в законодавчій сфері соціального забезпечення України існує багато теоретично-практичних проблем, які потребують поглибленого вивчення,

Наукове видання

Колектив авторів

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Тези доповідей учасників
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(26 жовтня 2018 року)

Підписано до друку 19.10.2018. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Обл.-вид. арк. ххх. Тираж 300 прим.

Видавничий дім «Освіта України»™
ФОП Маслаков Руслан Олексійович

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК №4726 від 29.05.2014 р.

Тел. (095) 699-25-20, (098) 366-48-27.

E-mail: osvita2005@gmail.com, www.rambook.com.ua

Виготовлювач: ФОП Поліщук О.В.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2142 від 31.03.2005

07400, м. Бровари, вул. Незалежності, 2, кв. 148

тел. (044) 592-13-49

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ

ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА